

Slovo starosty

Co nás trápí ...

Minulý týden, v noci z 3. na 4. dubna byly vykradeny sklady OÚ a zcizen těžký a drahý stroj, který potřebujeme pro výstavbu plynofikace. Jedná se o vibrační pěch. Ten jsme měli v pronájmu. Abychom mohli pokračovat v práci, zakoupili jsme nový stroj. Ten jsme pouze vyzkoušeli, uložili do skladu a ráno 9. dubna byl opět pryč, přestože byla udělána nová bezpečnostní opatření – bezpečnostní zámky, instalace mříží. Zloděj – či spíše zloději si dále odnesli čerpadlo na naftu. Škoda při první krádeži byla cca 90 tisíc korun, při druhé ještě vyšší. Drzost pachatelů prostě nemá mezí. Smutné je to, že vlastně jsou okradeni všichni, kdo přispívají na budování kanalizace, vodovodu a plynofikace.

Obracíme se proto na občany s žádostí o případné informace. Ten, kdo upozorní na pachatele, obdrží odměnu ve výši 10000,- Kč (při zachování naší diskretnosti, aby se pachatelé jméno tohoto občana nedozvěděli). Bohužel vše nasvědčuje tomu, že zloděj (či zloději) jsou buď z naší obce, či blízkého okolí.

Děkujeme za pochopení a za vaši spolupráci.

Stanislav Vosický
starosta obce

INFORMACE O STAVU VÝSTAVBY SÍTÍ

V této době je vybudováno cca 12 km kanalizační sítě. Odvádí odpadní vodu od cca 500 obyvatel. Další přípojky se budují včetně 2 ks přečerpávacích šachet (Nová Ves a Ohrada I). Rozpracovaný je hlavní řád v oblasti Košíku, Nové Vsi a Čtyřkolská. V nejbližší době začnou práce s pokládáním potrubí směr Ohrada a následně i v samotné oblasti Ohrady včetně přečerpávací stanice Ohrada II.

Letos budou také zahájeny práce v Zaječicích včetně přečerpávací stanice. Část výtlačného potrubí je již položena. 31. května 2004 končí zkušební provoz čistírny

odpadních vod. V měsíci červnu chystáme stejně jako loni „Den otevřených dveří“ v této čistírně.

Pokud jde o budování sítě rozvodu plynu, vsoučasnosti je realizováno 5,7 km rozvodů se 131 přípojkami, z toho 86 je

již pod tlakem. Dále pokračují práce v oblasti Košíku a v dolní oblasti Letná. Do konce roku, v tomto případě září – říjen by všechny větve podle realizačního projektu měly být pod tlakem.

Občané, kteří chtějí zavedení plynu, by měli nejen zakoupit skříňku hlavního uzávěru plynu, ale také zadat vypracování projektu u některého z projektantů, kteří nabízejí své služby (kontakty získáte též na OÚ) a dále podat žádost na OÚ o stavební povolení (to ve většině případů zajišťují projektanti, kteří za Vás obstarají příslušná povolení od institucí). Neváhejte a tyto práce si včas zajistěte, aby se vše stihlo do příští topné sezony.

Pozor, očkování lišek

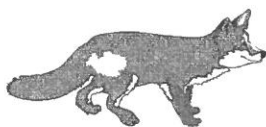
V naší oblasti jsou položeny návnady s očkovací látkou proti vzteklině lišek a to v době
od 11. dubna do 30. dubna 2004.

Dodržujte tyto pokyny:

Nedotýkejte se návnad

V případě potřísnění očkovací látkou, která je v plastickém obalu uvnitř návnady, vyhledejte lékaře.

Poučte své děti !

Informace - pohřebnictví

Na základě nového zákona o pohřebnictví obecní úřad v Pyšelicích zaslal na Krajský úřad Středočeského kraje žádost o souhlas k provozování veřejného pohřebiště. K žádosti bylo nutno doložit nájemní smlouvu s Římskokatolickou farností Kostelec u Křížků na pozemek, na němž je pyšelský hřbitov, dále zprávu o hydrogeologickém průzkumu pohřebiště, stanovisko krajského hygienika, výpis z KN a hřbitovní řád. V současné době očekáváme souhlas Krajského úřadu k provozování pohřebiště. Ze zákona o pohřebnictví dále vyplývá nutnost uzavírat s nájemci hrobových míst nájemní smlouvy. Obraťme se proto na nájemce hrobového místa v Pyšelicích s prosbou o spolupráci. Navštivte při nejbližší příležitosti OÚ, zde s Vámi bude příslušná nájemní smlouva sepsána ve dvou vyhotoveních - jedno pro nájemce, druhé pro OÚ. Dále Vás prosíme o sepsání základních dat s informacemi o tom, kdo je ve Vašem hrobě uložen - t.j. jméno a pří-

jmení zemřelého, př. rok narození, rok úmrtí a zda jde o uložení do hrobu, či o uložení urny. U některých hrobů tyto údaje postrádáme zcela, či jsou neúplné. Dále prosíme návštěvníky hřbitova, aby věnovali pozornost vývěsce na hřbitově. Zde bude vyvěšen hřbitovní řád a dále upozornění těm majitelům hrobů, kteří nereagují na naše písemná upozornění, nebo se dopisy vrací zpět s udáním adresát neznámý. Zde jde zejména o majitele hrobů, kteří žijí mimo naši obec. Na jednotlivé hroby, jejichž majitele neznáme též umístíme cedulku s upozorněním, že majitel se má zkontaktovat s OÚ. Jde také o to, že v případě, že není zaplacen nájem za hrob již delší dobu, je provozovatel pohřebiště oprávněn po výzvách hrob zrušit. A k tomu nechceme přistupovat. Je proto tedy v zájmu nájemce hrobu svůj kontakt oznámit.

V případě, že již máte nájemní smlouvu s OÚ sepsanou, není třeba sepsávat novou. Nájemcům, kteří se na OÚ nedostaví k podpisu smlouvy, budeme smlouvy zasílat poštou. V podstatě bude podepsá-

ním smlouvy zlegalizován a potvrzen pronájem hrobového místa.

V případě, že došlo ke změně nájemce (například při jeho úmrtí), je třeba doložit doklad o tom, že hrob patří jiné osobě - např. toto bývá obsahem notářského zápisu o dědictví, popř. písemný doklad s podpisem nájemce, že hrob předává jiné osobě.

Zároveň chceme touto cestou poděkovat všem uživatelům hřbitova v Pyšelicích za udržování pořádku, čistoty a za pravidelné placení nájmu z hrobového místa i ročních poplatků za služby. Snad jste si všimli při svých návštěvách hřbitova, že Vaše poplatky využíváme účelně. V minulých letech zde byl udělán rozvod vody, elektřiny, v loňském roce začaly rozsáhlé opravy obvodových zdí, které se bortily a ohrožovaly i Vaše majetky. V letošním roce budeme v opravách zdí pokračovat. Dále provádíme pravidelnou údržbu hřbitova - sekání a čištění a zajišťujeme úpravu obou přístupových komunikací - jak pro pěší, tak pro automobily.

*Těšíme se na Vaši spolupráci
a děkujeme za pochopení.*

PSI

Podle vyhlášky č. 4/1996 o místních poplatcích je povinen každý majitel psa svého miláčka přihlásit v místě trvalého pobytu a zde také platit stanovený poplatek. V naší obci je tento poplatek na rok 2004 stanoven na 50 Kč za jednoho psa, 75 Kč za druhého psa a za každého dalšího 100 Kč. Tento poplatek se platí na OÚ.

Zde si také můžete zakoupit evidenční známku pro Vašeho pejska. Stojí 35 Kč, je vyrobena lisováním - razbou z duralu, má velmi dobré vlastnosti vzhledem k dlouhodobému charakteru použití na rozdíl od známek zhotovených potiskem. Obsahuje konturu hlavy psa, číslo a název obce.

Často se stane, že nám na OÚ přivedou lidé zatoulaného psa bez známky.

Co pak? Snažíme se zjistit majitele, ale ne vždy se nám to povede. V tom horším případě musíme zavolat psí útulek ve Strnadčicích, kam za poplatek psa umístíme. Tento poplatek 2500 Kč hradí OÚ či majitel umístěného psa, pokud se později najde. Z tohoto důvodu jsme letos začali dělat kartotéku fotografií psů. Tím žádáme všechny majitele u nás evidovaných psů o fotografii pejska. Věříme, že tím se usnadní identifikace ztraceného psa a tím i rychlejší (i levnější) návrat k majiteli.

Dále žádáme o dodržování zákazu volného pobíhání psů po obci.

Tak jak stanoví místní vyhláška č. 3/1998.

V měsíci dubnu oslaví svá životní jubilea tito naši spoluobčané

paní **Jaroslava TROUSILOVÁ** z Pyšel 75 let
paní **Julie VLASATÁ** z Pyšel 80 let

u květnu

pan **Miroslav DEML** ze Zaječic 80 let
pan **Bohumil CHALUPA** z Pyšel 80 let
paní **Vlasta MATASOVÁ** z Pyšel 80 let
paní **Soňa ŠINDELKOVÁ** z Pyšel 70 let

Všem jubilantům přejeme do dalších let života hodně spokojenosti, rodinné pohody a hlavně zdraví.

Karel Kachyňa (vpravo) s kameramanem Andrejem Barlou

Vzpomínka na režiséra Karla Kachyňu.

Před několika málo dny jsme se všichni dozvěděli z medií smutnou a velmi překvapivou zprávu: v nemocnici v Říčanech zemřel režisér Karel Kachyňa.

Jeho obsáhlá a velmi známá celoživotní tvorba oslovuje stále každého filmového diváka. Svou myšlenkou, filozofií i uměleckým zpracováním.

Obyvatelé našeho městečka měli možnost Karla Kachyňu často vidat koncem padesátých let zde, v Pyšelích. Tehdy se rozhodl postavit si zde chatu. Přiřadil se tak k tomu velkému množství osobností, které v tomto poetickém kraji žily, nebo tato místa navštěvovaly.

Místo pro svou rekreaci i tvůrčí práci si vybral na krásném jihozápadním svahu městečka, odkud je nádherný pohled do krajiny.

Do Pyšel jezdil se svou ženou Eliškou Kuchařovou, která spolu se svou matkou pocházela z tohoto městečka – z Pyšel.

Režisér Karel Kachyňa jezdil do Pyšel rovněž s mnoha svými přáteli z filmového světa i z občanského života. Vznikaly zde také scénáře k některým jeho filmům, ve spolupráci výrazné osobnosti Jana Procházky.

Vzpomínáme všichni s úctou na tohoto velkého člověka. Žije v srdcích lidí i v „GENIU LOCI“ této krajiny.

ZE ŽIVOTA OBCE

Co nového v muzeu ?

Po zimní přestávce bude opět otevřeno Pyšelské muzeum.
Od 9. dubna až do 7. listopadu 2004, v obvyklých časech.

Pátek 10 – 12 a 13 – 15 hodin

Sobota od 10 – 12 a 13 – 16 hodin

Muzeum má ještě v prodeji tyto knihy:

PhDr. Jiří Chvojka – Pyšely – za 150,- Kč

Jitka Anderleová – Region Benešov – za 210,- Kč

Dále vyšla kniha encyklopedického charakteru Místopis českého amatérského divadla od A až do Ž. ➤

V knize je oddíl věnovaný Pyšelskému ochotnickému divadlu. Obecní úřad zakoupil tuto knihu pro muzeum, kde je možno si knihu pročit a případně objednat.

Dále vyšla kniha profesora Emanuela Rádla – O německé revoluci k politické ideologii sudetských Němců.

Knihu vydal Masarykův AVČR v Praze, vyšla zásluhou paní docentky E. Brokové, která našemu muzeu poslala jednu publikaci zdarma s osobním věnováním. Byla velmi potěšena tím, že v rodišti tak významné osobnosti, jakou je E. Rádl, je muzeum s upomínkou na jeho osobu a tvorbu. Obecní úřad objednal ještě několik těchto knih pro místní knihovnu. V případě zájmu o tuto knihu je možno ještě další publikaci přibjedenat.

Pyšelské muzeum získalo od paní Jiřiny Barešové velmi vzácné a cenné dokumenty. Originály vyznamenání, řádů a fotografií sourozenců Markových, kteří zahynuli v květnové revoluci v roce 1945. Ve spojení s ostatními dokumenty z této doby, bude v muzeu uspořádána výstava a to od 4. května do 30. května 2004.

Do oddělení fotografií přibýly fotokopie ochotnických divadelních představení podle originálů fotografií od paní Lenky Vlčkové – Dauthové, Miroslava Dautha, Jiřiny Pařízkové, Ludmily Chalupové a Jana Kostrhou. Pan doktor Jiří Chvojka obohatil naši numismatickou sbírku o velmi cennou bankovku, je to pětikoruna, kterou se platilo v Tereziánském židovském ghettu. Pan profesor Josef Novák, daroval muzeu mince nového platidla – Eura a pan Pavel Fischer daroval velkou sbírku mincí Evropy, Ameriky a Japonska. Do etnografické sbírky přispěli novými exponáty pan Jan Fanfrlík, paní Marie Turková, od pana Zdeňka Podroužka jsme získali předměty z ševcovské dílny jeho otce pana Podroužka, jehož práce byla známa v širokém okolí, dá se říci, že i v celé republice.

Nejvíce exponátů přibýlo do archeologické sbírky. Loňský rok byl ve znamení budování kanalizace a plynofikace. Výkopové práce vedly nejfrekventovanějšími úseky obce, náměstí, přilehlé ulice, zámek. Ve výkopech bylo objeveno množství střepového materiálu. Na zámecké zahradě střepy nádob ze 13. stol., několik úlomků kamnových kachlů (15-16 stol.). V místech na náměstí a před bývalou radnicí až na konec Husovy ulice se nacházely střepy nádob a kamnových kachlů (17-20 stol.). Výjimku tvořil nález větší části kamnového kachle (15-16 stol.) v Husově ulici před domem č.p. 43 a úlomků keramiky také z této doby. Na tomto místě se objevil překvapivě nález velkého kusu ztrouchnivělého, dřívě dřevěného vodovodu, který sloužil k přívodu vody z lesa Halyře do Husovy ulice a do Vinopalny. Z výkopu jsem vyzvedla dva kusy asi 50 cm dlouhé a dvě kovové spojky. Když se podařilo tyto kusy nakonzervovat, budou uloženy do sbírek muzea. Před vjezdem do Vinopalny (Beranovi) se ve výkopu také objevila část dřevěného potrubí na vodu, ale byla z velké části zasypána zeminou a nebylo možno ji vyzvednout na povrch. Vše je vyfotografováno, stejně tak jako všechny výkopy a práce s tím spojené na celém území obce. Vše je zdokumentováno a uloženo v muzeu. Jsou zdokumentovány i všechny kulturní akce, které se v loňském roce v Pyšelicích konaly a bylo jich úctyhodné množství.

Děkuji paní Bohunce Dauthové, která mi v loňské sezoně v muzeu pomáhala a přeji si a doufám, že to bude i nadále. Dále děkuji všem dárcům nových exponátů do sbírek muzea a žádám příznivce muzea, nenechávejte ty krásné staré věci po svých předcích v prachu zapomnění a věnujte je do sbírek muzea pro vzpomínku a poučení příštím generacím.

Těším se na Vaši další návštěvu v muzeu.

Zdeňka Srnská

HISTORIE

POHLEDNICE PYŠEL

Každý, kdo je jakýmkoliv způsobem spjat s naší obcí občas zapřemýšlí nad její minulostí. Díky jednotlivým kronikám a Pyšelským listům se můžeme seznámit s historickými fakty. Začneme-li si klást otázku, jak asi toto místo vypadalo dříve, vzniká problém. Dobové zobrazení je vzácné a fotografie z posledního století jsou většinou v soukromí a na veřejnost se dostávají velice zřídka. Místní muzeum uchovává mnoho snímků z darů od občanů, je možné spatřit je při výstavách nebo návštěvě muzea. V Pyšelských listech vycházel seriál Zapomenutá krása pyšelských domů od roku 1997. Mapoval velice pěkně vývoj vzhledu jednotlivých domů na náměstí. Poučné bylo porovnání vzhledu v minulosti a dnes. Bohužel v roce 2000 musel skončit ne vinou svého autora pana Michala Vitanovského.

Zůstává nám ještě jeden přístupný pramen pro veřejnost a tím jsou dobové pohlednice. Na nich jsou změny v naší obci dobře zachyceny od konce 19. století. Oproti obcím v našem okolí máme jednu velkou výhodu. Pohlednice se odtud posílaly velmi často a to nejen do celé republiky, ale i Rakouska Uherska

díky učitelům na zdejší škole, trhům, četníkům ve škole psovodů a dětskému útulku. Mnoho pohlednic se zachovalo do dnešních dnů a je možné je sehnat v antikvariátech, soukromých sbírkách a na tematických burzách.

Pohlednice vznikaly většinou na základě požadavků obchodníků v obci. Vzpomenu zde několik jmen jejichž nákladem tyto dobové snímky vycházely a díky nim se nám do dnešních dnů zachovaly velice vzácné záběry celé obce, detaily náměstí, kostela, zámku, ulic a jednotlivých domů.

Na přelomu 19. a 20. století byli u nás tři obchodníci prodávající pohlednice. Pan Vilém Gross-měl obchod v pravé části náměstí, dnes v prázdné budově nad Obecním úřadem. Jeho pohlednice jsou datovány v období 1899 až 1917. Nejznámější je pohled na Pyšely z lesa při cestě na Borovou Lhotu s poslední budovou před poli, sušárnou, dnes v prostoru Sokolovny. Druhým byl pan František Zoulík. Třetím pan Karel Hruška, který se narodil v roce 1874, zemřel v roce 1950. Pohlednice prodával v letech 1905 – 1919. Jeho obchod sídlil v domě na náměstí číslo popisné 70.

V době první republiky si nechali vytisknout pohlednice obce : obchodník pan J. Zahradník a trafikanti pan Josef Šmidek (1924 až 1944) a p. Antonín Bárta (1936-1945). Pohlednice tisklo vydavatelství sídlící v Praze, ale také v Ostravě Přívoze.

Po druhé světové válce vznikaly nové pohlednice díky vydavatelství FOTO FON Praha, později ORBIS a PRESS FOTO Praha .

V posledních deseti letech bylo vydáno větší množství pohlednic Pyšel vydavatelstvím REGULUS. Jedna v soukromém nákladu, letecká pohlednice nákladem obce a jednu vydali hasiči v Pyšelích ke svému výročí 125 let trvání sboru.

A tak díky podnikavosti našich obchodníků a trafikantů ,později aktivitě vydavatelství mají i budoucí generace možnost na těchto pohlednicích obdivovat vývoj a změny v obci během let.

Jan Kostrhoun

Rapsali o Pyšelích (1. část)

Pyšely zatím nikdy nebyly místem, kde by se odehrávaly významné události našich národních dějin. Upřímně řečeno naštěstí. Velké dějiny mívají velmi těžký krok: Takový Stalingrad by mohl povídat.

Rubem klidného života v závětrí je skutečnost, že o takovýchto místech existuje málo zpráv v písemných pramenech. Náš nejstarší kronikář, Kosmas (zemřel r. 1125), se zmiňuje o nedalekém Hradišti, kdežto o Pyšelích v jeho kronice nenajdeme ani zmínku. Důvod je prostý ! Zatímco na Hradišti se tehdy „děly věci“, v Pyšelích se nedělo nic,

co by velkému kronikáři stálo za zmínku.

Václav Březan (žil v l 1568 - 1618), slavný archivář a kronikář Rožmberků, se ve svém díle, které vyšlo naposled v r. 1985 pod názvem Životy posledních Rožmberků, zmiňuje o našem městečku pouze jednou. Při soupisu událostí, které se staly r. 1609, píše“ Pan Karel Mracký a na Pyšelích s synem svým Jindřichem též pána (Petra Voka z Rožmberka) navštívili 12. dne januarii. Ten dobrý pán velikú škodu od hajduků předešlého roku vzal, když mu zámek Pyšele (!) vybili

a vše pobrali, ovcí do 1000 a co jiného dobytka. I tělo mrtvé paní manželky jeho oloupili. Za to také podle zasloužení ztrestáni.“

Doplňme, že jako hajduky označuje V. Března uherské vojsko arciknížete Matyáše, které táhlo r. 1608 na Prahu. Manželka Karla Mrackého, Maruška rozená z Donína, byla pohřbena v kryptě zdejšího kostela. Zemřela r. 1599 a kromě syna Jindřicha měla s manželem ještě čtyři dcery. V. Březan se zmiňuje o zaslouženém potrestání pachatelů, neuvádí však, kdo je potrestal, zda některý z velitelů

Matyášova vojska, nebo zda byli vydáni zdejšímu vrchnostenskému soudu. Ani nevíme, zda byli utraceni na Šibenici nebo někde ve vojenském ležení. Pravděpodobnější je druhá verze: Jejich smrt měla být výstrahou ostatním vojákům.

Pro naše městečko přináší Březnova zpráva pouze dvě informace. Za prvé, že zde stál zámek (nikoli pouhá tvrz) a za druhé, že se zde ve větší míře pěstovaly ovce.

Z druhé poloviny téhož 17. století pochází dílo Krásy a bohatství české země. Jeho autor, Bohuslav Balbín (1621 - 1688), byl vzdělaný

kněz řádu jezuitů. Jmenované dílo je vlastně výtahem ze sedmisvazkového díla Rozmanitosti z historie Království českého. Vzniklo v době, kterou dnes podle A. Jirásky nazýváme dobou temna. Balbínovi se přesto podařilo vytvořit i obdivuhodně bohaté dílo, zachycující naši vlast a její krásy historické i přírodní.

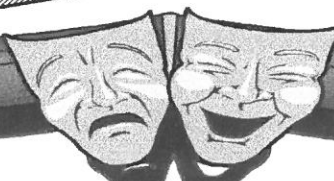
Také zde nalezneme zmínku o Pyšelicích. Přesněji řečeno dvě zmínky. Předně uvádí naše městečko při popisu Kouřimského kraje, kam tehdy patřilo. Podruhé je řeč o Pyšelicích v kapitole nazvané „O ba-

žantech a českých bažantnicích!. Připomíná, že „v Ratajích je bažantnice pánů z Talmberka, v Pyšelicích zase hraběte z Halleweilu. Vzápětí však připomíná, že „Bažantnice v Bolešlavském, Královéhradeckém a Chrudimském kraji jsou daleko významnější“. My jen doplníme, že bažantnice byla v Zaječicích a že měla svého správce.

Více zpráv o Pyšelicích přináší až autoři našich prvních systematických topografií - Jaroslav Schaller a Johan Gottfried Sommer. O nich a jejich díle se dočtete v příštích číslech tohoto listu.

PhDr. Jiří Chvojka

KULTURA

Ochotníci z Pyšel

Vás srdečně zvou na

Zpěvy sladké Francie

Představení se koná dne 16. dubna 2004 v sokolovně v Pyšelicích.

Začátek v 19,00 hodin.

Ustupné 70,- Kč. Předprodej vstupenek v Textilu na náměstí v Pyšelicích.

Pozvánka

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy

zahájilo výstavu

140 let keramické dílny bratří Davidů Štěchovice

v pátek 2.4.2004 v 17,00 hodin.

Výstava bude otevřena do 6.6.2004 denně mimo pondělí od 9 do 12 hodin a od 12 do 16 hodin.

Tradiční velikonoční předvádění dne 3.4.2004 od 10 do 17 hodin

v den předvádění byly otevřeny výstavy

VEJCE 2004 (od 3.4. do 2.5.2004)

ŽIVÁ PŘÍRODA - fotografie Bohumila Jandy (od 3.4. do 2.5.2004).

VÝSTAVA VIKTORIE BAN-JIRÁNKOVÉ byla zahájena v sobotu 27. března v 10 hodin a potrvá do 6. června 2004. Otevřeno denně mimo pondělí 9 - 12 a 13 - 16 hodin

PRO DĚTI OD DESETI LET

*Jestli rádi čtete a máte-li rádi, když někdo čte vám,
pak jste zváni na*

NOČNÍ ČTENÍ

Z knihy ČARODĚJNICE od Roalda Dahla
23. dubna od 20,00 hodin v přízemí OÚ Pyšely

*Protože se jedná o první takovou akci v Pyšelicích,
přidáváme pro objasnění rámcový program:*

23. 4.	19,30	hodin sraz účastníků
	20,00	každý zalehne do spacáku a čte se (40 minut čtení, 15 minut pauza)
	00,00	půlnoční hra (pro ty, co nespí)
	???	dočte se kniha a jde se spát (ti, co ještě neusnuli)
24. 4.	7,00	vstávání, hygiena, snídaně
	8,00	ranní hra
	9,00	vyhodnocení všech her, odměny, diplomy
	10,00	konec, jde se domů

Přihlášky u paní učitelky M. Kolářové

Mgr. R. Šestáková

LÉKAŘI

Očkování proti dětské obrně
v ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost v Pyšelicích
bude

u dětí narozených: od 1.1.do 31.12.2002
od 1.1.do 31.12.2003

TERMÍN OČKOVÁNÍ: 15.3. – 26.3. 2004 a 10.5. – 21.5.2004

u dětí narozených: od 1.1. do 31.12.1991

TERMÍN OČKOVÁNÍ: 10.5. – 21.5.2004

Maminky, přineste sebou svou kávovou lžičku, urychlíte tím podání vakcíny Vašemu dítěti !

MUDr. Pavel Biskup

praktický lékař pro děti a dorost, tel.: 323 647 431

Nepřehlédněte

Praktický lékař pro dospělé MUDr. P. Kalábek

bude mít v době od 7. května do 26. května t.r. dovolenou.

Zástup: MUDr. Sinkule, Velké Popovice, tel. 323665123.

Ordinační doba: PO, ÚT, ČT, PÁ od 8 – 12 hodin, ST od 13 – 17 hodin

Dále nebude MUDr. Kalábek přítomen dne 22. dubna t.r. (účast na kongresu)

Březen - počátek polních prací a jarního úklidu

Nejméně napadnutelnou variantou názvu měsíce březen bude asi ta, jejíž původ se odvozuje od pojmu „březí“, tj. oplodněný (v jisté analogii k názvu desátého měsíce). Vycházím také z toho, že květ břízy, s nímž je jeho pojmenování v našem povědomí rovněž spojováno, je na většině našeho území posunut kalendářně dopředu. Např. průměrný počátek květu břízy bělokoré v dolním Poohří v letech 1958 – 1968 připadl až na 17. duben. Dám však za pravdu každému, který bude tvrdit, že válcovitě jehnědová varianta zakódovaná v jeho pojmenování je romantičtější a citově přitažlivější.

Není bez zajímavosti, že jak starí Římané, tak k nim mladší Slované (a jistě i jiní) slavili nový rok právě v březnu, při jarní rovnodennosti. Je to pochopitelné - jaro spolu s tímto astronomickým fenoménem symbolicky znamenalo nový život. Veliké oblibě a důvěře spolehlivého zvěstovatele blížících se kýžených teplých dnů se těšily především vlaštovky. Jejich přítomnost v zemědělských usedlostech byla vždy až pověřivě pokládána za podmínku štěstí. A hospodáři, děti nevyjímaje, se k nim také tak chovali.

Z březnových charakteristik vás určitě okamžitě napadne ta nejznámější: březen – za kamna vlezem. Kdybychom však chtěli srovnat rým se skutečností, museli bychom pozměnit vyslovené tvrzení asi takto: březen a duben – u kamen budem. Objektivně je nutno ale říci, že oproti lednu a únoru je pro březen příznačná tématická změna v celém spektru lidové slovesnosti. Je podmiňována zahájením a následným sezónním

zintenzivňováním zemědělských prací. Jen si, prosím, vzpomeňte: na sv. Řehoře (12. 3.), líný sedlák, který neoře.

Podle lidové meteorologie patří mezi hlavní březnová období:

a) **březnová část matějského oteplení.** Sahá až do dnů na konci první dekády. Pranostiky k ní vztažené jednak postihují proměnlivé počasí s intenzivní cyklonální činností (provázenou přechodem zpravidla studených front) a dále pak zápisy k těmto dnům zachované nám v kronikách. Z mnohých uvedu památnou událost dne 3. 3. 1367, kdy se za velké povodně odvážnější Pražané proháněli na lodičkách v ulici u sv. Jiljí ve Starém Městě. Přitom Vltava byly prosta jakýchkoli hydrotechnických a regulačních zásahů a políčka v jejím povodí jistě malebně lemovaly meze, remízky a remízy;

b) **řehořská zima.** V dlouhodobém průměru (ne tedy vždy) nastupuje koncem první dekády jako důsledek pravidelně se dostavujících vpádů vzduchu ze severu do střední a západní Evropy. Podle početné a v celé střední Evropě zastoupené skupiny zimně laděných pranostik trvá až po dny na konci druhé dekády (zhruba tedy 10 dnů). Bývá posledním celistvějším záchvěvem mrazivého a často na sníh velice bohatého počasí. Po něm se k nám již nezadržitelně dere jaro, stále více bojovnější a zároveň i odolnější vůči četným např. aprílovým úskalím. Z méně známých pranostik jsem pro vás vybral: čtyřicet mučedníků (11. 3.) - čtyřicet jitřeníků (ranních mrazů); o sv. Řehoři (12. 3.), mrazy vše umoří a co Řehoř ještě neví, to sv. Josef (19. 3.) napoví;

c) **mariánské jaro** (josefské jaro) může přetrvávat od konce

druhé dekády až do prvních dnů dubna. Do tohoto období spadá i počátek astronomického jara, tzn. že den stále více nabývá převahu nad nocí. Právě během tohoto časového úseku končila u nás oblevou, táním a i povodněmi většina těch vůbec nejtužších a nejvleklejších zim v historii, jak nám o nich zanechali svědectví kronikáři a obecní písmáci.

Mariánské jaro se v dlouhodobém průměru dostavuje se značnou četností výskytu (75 %). Nezvykle vysoký počet pranostik, které se k němu vztahují, je optimisticky jarně naladěno, a to i přesto, že čas od času, ve dvou až třech dnech z deseti (což odpovídá 75 % četnosti výskytu mariánského jara), se vůbec nedostaví. Dovedu si proto představit tu hrůzu, která popostrkovala kronikářovu mrazem ztuhlou ruku o velikonočních svátcích r. 1092 (tehdy připadly na 28. a 29. 3.) k následujícímu záznamu: „Spadl náramně veliký sníh a taková zima byla s mrazem, jak zřídka bývá třeba v půli zimy“.

A co se můžeme dočíst v pranostikách? Tak třeba: sv. Josef (19. 3.), s tváří milou, zakončuje zimu plnou; na sv. Jáchyma (20. 3.), u nás zima končí; panna Maria (25. 3.), zatopí i bez dřeva; o sv. Quirinu (30. 3.), je teplo i ve stínu a o sv. Balbíně (31. 3.), je u nás už po zimě.

Pokud jste si všimli, tak o několik řádek výše jsem se zmínil o jarních povodních. Naši předkové totiž velice pozorně sledovali vodní režim krajiny především v návaznostech na občasně zamokřované polohy. Zcela zvláštní kategorii představovaly ty lokality, na nichž se vytékající podzemní vody tajuplně objevovaly pouze v určitých létech. ➤

Všeobecně se o nich hovořilo jako o plačících očích Matky země a otevírajících se očích polí, které vidí budoucnost a zaplavují se nad ní slzami.

Výrazné zvyšování vydatnosti tzv. pramenů hladu je průvodním jevem opakujících se většinou několikaletých vlhkých období (mokrých roků). Souběžně s úhorovým systémem hospodaření se stávala reálnou předzvěstí až katastrofálních neúrod, zákonitě provázených nouzí, strádání a někdy i hladomory. Snad nejhrůznější z nich jsou mokré roky 1770 až 1772. Podle některých odhadů se v Čechách a na Moravě snížil počet obyvatel o neuvěřitelných 12 %. Tyto důsledky dlouhotrvajícího hladomoru dokládá F. Palacký tvrzením, že jen v prvních měsících r. 1772 v Čechách poklesl počet obyvatel o 205. 000 osob. V této souvislosti prostě nemohu opomenout archivní zápis z té doby o počasí v Pyšelicích, který jsem

opět převzal z Kroniky pana Josefa Vejmelky, vydané v r. 1770 : „ Roku 1770 byla deštivá zima a potom 18. 3. začal padat sníh. Padal 8 dní a ležel 4 neděle, takže zimní obilí vyhynulo, jarní se opozdilo a byla velká nouze o obilí a krmení. Počátkem roku 1771 bylo na hřbitov u rybníka Debrného pohřbeno mnoho chudých, kteří zemřeli bídou a hladem, po třech i po čtyřech do jednoho hrobu “.

Teď ale musím šáhnout do jiného soudku a přehlušit tak hrůzné epizody z života našich předků. Mluvím-li o jaru, tak jistě nebude od věci několik vzpomínek na zapomínanou a dříve tradiční hospodářskou činnost. Mám na mysli výrobu různého pleteného zboží z proutí, rybníčního rákosu, slámy, špánů (hoblin a pásků z opracovávaného dřeva) apod. Všeobecného rozšíření doznalo používání ohebného vrbového proutí z vrby košíkářské (konopina), mandlovky

(trojmužná), rakovice neboli červenice (nachová), bělice čili potočnice (bílá) i žlutky čili zlatolýčí (žloutková). Sklizeň se prováděla od doby po opadu listů až do prvních březnových dnů. Potvrdí vám to sv. Kunhuta (3. 3.), která opouští v tento den prutnice (z praktického hlediska by pozdější řezání proutí šlo již na úkor příští sklizně).

Odlisný a jistě poučný pohled na březem též získáme z dílka několikrát již citovaného E. J. Košetického, který ve svých Radách z r. 1690 píše : „ V březnu hled' lékův užívati, nechceš-li umříti nebo stonati. Vína prostředně užívej, pro dobou krev teplých krmí zažívej, šetři hlavy a srdce posilňuj. Březnový vítr fučí, již každému sluší, aby se opatřil, před škodou ušetřil “. Jak se říká, ze všeho nejjednodušší (a nejlacinější) je někomu poradit. Vám si dovoluji poradit, těšte na dubnové pranostiky.

RNDr. Miroslav Zeman

Duben - měsíc zápolení zimy a léta

Kalendářní duben a jeho pojmenování v našem rodném jazyce se kryje s kvetoucími duby. Ale jeho všeobecně přijímaný název se odvíjí z latinského „aperire“ (otevírat se ve smyslu jarního probouzení přírody). Charakter tohoto měsíce vyčerpávajícím způsobem popsal významný klimatolog univ. prof. RNDr. A. Gregor (1883 - 1972). Snad se vám zavděčím několika myšlenkami z jeho písemného odkazu : „ V době přechodu zimy do léta jest nutno očekávat změny velké a náhlé vpády tepla a chladna. Jest příznačné pro tlakovou níži, že má zřídka jednu studenou frontu, naopak více, jdoucích kaskádovitě postupně za sebou. Nával jednotlivé studené vlny, ne již mrazivé, jeví se přehánkou s náhlým zesílením

větru, značícím silné ochlazování v několika minutách. Přezene se těžký lijavcový mrak s deštěm neb kuličkami krupkovými, popřípadě sněžením, i když je teplota již několik stupňů nad nulou. Někdy přehánku provází bouřka. Každá jednotlivá přehánka, jeví se na obloze jako hradba ženoucího se mraku, je nová studená fronta. Po ní je klid, případně i vyjasnění, slunce hřeje v průzračném a čistém vzduchu z temně modré oblohy. Netrvá to však dlouho a vyvstávají nové přehánkové mraky. Jejich vzdálenost mezi sebou není někdy větší než 20 km. Někdy je vidět přes trásné srážek padajících z přehánky modrou oblohu v pozadí a za ní na obzoru další hradbu přehánky “. Pokud si chcete slova pana profesora ověřit, najděte si v okolí našeho regionu místo se slušným výhledem k severozápadu až severu, pozorujte a srovnávejte své pocity se slovy odborníka. Například Loreta

tomuto účelu vcelku poslouží.

Na rozdíl od března se kalendářní duben již kryje do značné míry s přírodním, tzn. s kvetoucími duby. K jeho charakteristice si dovoluji použít jeden citát, tentokrát K. Čapka : „ Duben - to je ten pravý a pozeňnaný měsíc zahradníkův. Ať si jdou do háje milenci se svým velebením máje; v máji stromy a květiny jen kvetou, ale v dubnu vyrazejí “.

Teď je ten nejlepší čas, abychom si připomněli dubnovou lidovou meteorologii v kalendáři našich předků.

a) **dubnová část březnového mariánského jara** je signalizována jen menším počtem pranostik, které se především vážou ke 4. a 5. 4. Např. na sv. Izidora (4. 4.) oráče i ptáče si radostí poskáče či sv. Fedul (5. 4.), teple zadul;

b) **aprilová zima**. Přichází ve dnech na počátku měsíce. Pravděpodobnost jejího nástupu

je statisticky velmi významná a činí 75 až 85 %. Trvá až po dny v polovině dubna (zhruba tedy 10 až 12 dnů). Její charakter dokumentuje množství často kuriózních písemných záznamů a z nich jsem pro vás vybral tyto : Po velikonocích r. 1518 (v tomto roce 4. 4.) byly kolem Prahy ještě mrazy a veliké sucho. Nebo r. 1740 přetrvávala taková zima, že v Sobůlkách u Kyjova dne 9. 4. šenkýřovi na saních víno se vozilo . Obdobně dne 7. 4. 1748 na Bystřicku u Jindřichova Hradce sněhem zapadla pošta. Ke zcela výjimečné události pak došlo dne 11. 4. 1785, kdy zmrzl u poličky kočí s koněm. Z nedávné doby jistě stojí za připomenutí aprílová zima r. 1989. V noci z 10. na 11. 4. na severní Moravě a Českomoravské vrchovině napadlo až 25 cm mokrého sněhu, který způsobil obtíže v dopravě, místní lesní polomy a poškození ovocných dřevin. V nižších polohách zasypal již kvetoucí třešně a hrušně. Počasí tedy spíše nic, než moc. Tomu, jak jinak, odpovídají i časově příslušející pranostiky : Copak by bylo za duben, aby jaro nevyvedl aprílem nebo apríl, všechny díry zakryl (sněhem);

c) **rudolfínské jaro.** Dostavuje se s pravděpodobností 55 až 65 % (v průběhu 10 po sobě následujících let zhruba 6 krát) ve dnech kolem poloviny dubna v trvání 2 až 5 dnů. Pro toto období je typický kronikářský záznam z r. 1748 : Hojný sníh, který v Čechách napadl 7. 4. , sešel 15. 4. deštěm. Z pranostik jsem k tomuto období na ukázkou vybral : sv. Tiburcius (14. 4.) si obléká zelený kabát a sv. Rudolf (17. 4.) otevírá dveře a okna;

d) **vojtěžská chladna.** Jedná se o období s teplotně značně proměnlivým počasím v dlouhodobém průměru (ne vždy) trvajícím od posledních dnů druhé dekády až po dny k polovině třetí dekády (tedy k 13. až 15. 4.). Písmák F. J. Vavák (více jsem se o něm nedozvěděl) ve svých pamětech z r. 1787 o ní píše : „ 17. 4. napadlo sněhu na 3 coule (nejsem o tom zcela přesvědčen, ale zřejmě se jedná o starou délkovou míru, u níž odpovídá jeden coul respektive palec

přibližně 2, 5 cm). Když 18. 4. sešel, zima vždy ostala. Nato 20., 21. a 22. 4. takové mrazy byly, že led místem na stojaté vodě na půl prstu ztlouští byl. Na sv. Vojtěcha (23. 4.), žádná nebyla v poli útěcha “. Velmi rád jsem zejména ocitoval poslední větu. Může posloužit za příklad, jak si do světa mohla nacházet cestu nové a dokonce zřymované pranostiky. Z jiného soudku se lze dozvědět : o sv. Vojtěchu, před zimou pod střechu či do Jiřího (24. 4.), sníh nežli déšť je častější;

e) **jiřské jaro** (jaro sv. Jiří). V dlouhodobém průměru se vyskytuje s 60 % pravděpodobností zhruba na začátku druhé poloviny třetí dekády. Je předznamenáváno početnou skupinou pranostik : sv. Jiří k létu míří nebo na sv. Marka (25. 4.), leze žába z jarka (stružky, potůčku);

f) **floriánská chladna.** Vyskytují se v důsledku častých vpádů studených vzduchových hmot v převládajícím proudění severních směrů. Dostavují se od posledních dubnových dnů a většinou přetrvávají po dny v první květnové dekáde (tj. do 5. 5. včetně). Nežrídka se projevují dešťovými přeháňkami, sněhovými přeháňkami s deštěm, sněžením a výskytem přízemních mrazíků (měřeno v 5 cm nad udržovaným travnatým povrchem) a mrazů (měřeno v meteorologické budce ve standardní výšce 2 m nad obdobným povrchem). Všechny pro mne dostupné dubnové pranostiky překvapivě spontánně fandí floriánskému chladnu (a není jich málo) : co do sv. Jiří vyroste, to po něm pomrzne; sv. Jiří do almary míří; je-li na sv. Jiří teplo, bude po něm ošklivo a jak dlouho před Jiřím žáby vrco (za našich předků asi opravdu tak vyváděly), tak dlouho po nim mlčo.

O floriánském období se právem hovoří jako o tzv. prvních ledových mužích. Značně nepříznivá situace pro zahradnictví, ovocnářství a zčásti i některá odvětví rostlinné výroby nastává tehdy, došlo-li v předchozím časném jaru k urychlení vegetačního vývoje, a zejména tehdy, začnou-li ve středních polohách našeho území

(čemuž zhruba odpovídá 400 až 600 m nadmořské výšky) kvést ovocné dřeviny. Tak zvaní první ledoví muži se neschovali před pranostikami, o čemž mimo jiné svědčí : svatojiřské květy sklízí mráz respektive prvními ledovými muži jsou Jiří a Marek , nebo Vital a Robert (28. a 29. 4.). Má-li někdo z vás, čtenářů Pyšelských listů, ještě uložené jejich pořadové číslo 31 z listopadu 2000, porovnejte si pro zajímavost poznámky z tohoto odstavce s komentářem k tabulce z 3. kapitoly miniseriálu Počasí bylo, je a bude (není to ale nutné).

Ještě vám nemohu odpustit jednu věc. Věřte ale, že vám nezabere mnoho času.

Největší počet zvyklostí, pověr, rituálů, magických konání, her a samozřejmě i osobitých mudrosloví se váže ke svátkům vánočním (k nim se ještě propracujeme) a velikonocím (a o těch bude řeč). V duchu známého, ševče drž se svého kopyta, povedu řeč pouze o velikonočních pranostikách.

S ohledem na možnosti obecně opakovatelného praktického využití velikonočních pranostik (např. k prognostickým účelům či datování agrotechnických lhůt) je nutné neopomíjet krajně nepříznivou skutečnost, se kterou se žádný lidový tvůrce nikdy nemohl úspěšně vypořádat. Jde o to, že velikonoce mohou v jednotlivých letech připadnout na celkem 35 rozličných kalendářních dnů, od 22. 3. do 25. 4. Proto mohou být a jistě i jsou některé zcela nepověrečné velikonoční pranostiky (rovněž je považujeme za výsledek lidového poznávacího procesu), velmi mírně řečeno, jen omezeně využitelné. Mezi takové náleží : týden před Květnou nedělí a týden po Květné neděli rády poletují sněhové vločky. Ale pozor : Květná neděle (týden před velikonoce) může připadnout na dny v období od 15. 3. do 18. 4. Rád vám posloužím dalšími : škaredí-li se slunce na Škaredou středu, škaredit se bude i obilíčko; co je na Zelený pátek vyseto, vše se vydaří; Velký pátek deštivý, dělá rok příznivý; dešť

na Bílou sobotu, přivolává suchotu; prší-li do Božího hrobu, bude nouze o vodu; déšť na Neděli velikonoční znamená všechny deštivé neděle až do letnic (sedmá neděle po velikonočních. Teď již víte, že se zcela určitě jedná o pověrečnou pranostiku); hezky-li na Boží hod velikonoční, s prací na poli zčerstva začni a z řady dalších a dalších ještě jednu - na mrskavý pondělek

(velikonoční pondělí) má hospodář vyšlehat všechnu čeládku, aby po celý rok zůstala zdravá a pilná (na tuto pranostiku se pohyblivé datování velikonočních svátků kupodivu nevztahuje).

A nám již známý E.J. Košetický kromě jiného radil svým vrstevníkům a všem mladším doporučuje : „ Kdo nepřijímal lékův,

přijímej, toho měsíce žílu zatít si dej. Šťávy z máty a bukvice užívej, kdos v hlavě a žaludku nedužívej “. Vyjadřuje se i k agrotechnickým lhútám : „ Tohoto měsíce asi čtyři nebo pět dní po nastavení novoměsíce sázívej tykvice a brambory “. Tak na to, drobní samozásobitelé, ve vlastním zájmu nezapomínejte. To vám zase radím já.

RNDr. Miroslav Zeman

SOVZ NEBEZPEČNÉHO ODPADU

se uskuteční v sobotu dne 24. dubna t.r. a to takto:

Od 8 – 9 hodin . Pyšely – Pod Sádrou

Od 9,15 – 9,45 hodin – u kontejneru Na Ohradě

Od 10,15 – 11,00 hodin na návsi v Zaječicích

Od 11,30 – 12,00 hodin – náves Borová Lhota

Nebezpečný odpad přivezte ve výše uvedených časech k jednotlivým svozovým místům, bude ihned nakládán na přistavené vozidlo.

Nebezpečným odpadem se rozumí:

Lednice, mrazáky, žárovky, výbojky, obrazovky, monitory, přenosné baterie, rtuťnaté teploměry, lepidla, tmely, barvy, laky, rozpouštědla, ředidla, fotochemikálie, prostředky pro deratizaci, zbytky motor. olejů, brzdových kapalin a zbytky čistících prostředků.

Za tento nebezpečný odpad se neplatí poplatky (je zahrnuto v celkových poplatcích na likvidaci odpadu).

Pozor – změna provozní doby u kontejneru Pod Sádrou

Od 1. dubna t.r. je nová provozní doba tato:

Středa od 15 do 17 hodin

Sobota od 10 do 12 hodin

Nepřehlédněte

Vývoz popelnic je každé úterý. Vystavujte popelnice v pondělí večer, nejpozději v úterý do 6 hodin. Popeláři budou v letních měsících jezdit již od 6 hodin ráno. Děkujeme.

INZERCE

Provedu instalatérské práce.

Instalace teplé a studené vody,
boilerů, odpadů.

REKONSTRUKCE ROZVODŮ A ODPADU V BYTECH A DOMECH.

Telefon: 317 777337, mobil: 732240418

PETR PETRÁŇ

Vysoká Lhota 73, 257 22 p. Čerčany

Daruji za odvoz

světle hnědou masivní šatní skříň.

Zn. Pyšely.

A. Holko,

tel. mob.: 602339929.

MASÁŽE PO TELEFONICKÉ DOHODĚ

STŘEDA ODPOLEDNE VE ZDRAVOTNÍM STŘEDISKU

v PYŠELÍCH

Daniela Čáková, Fyzioterapie

Vojtova metoda

Telefon: 777682511

RESTAURACE Na hřišti

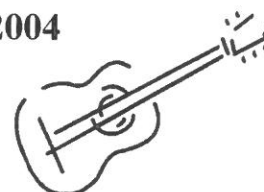
v Zaječicích

si Vás dovoluje pozvat na posezení a tanec
s Country hudbou

na sobotu 17. dubna 2004

od 20 hodin

Vstup volný

PLASTOVÁ OKNA A DVEŘE

VÝROBA, PRODEJ, MONTÁŽ, SERVIS

DOPLŇKY,
SÍTKY PROTI HMYZU,
PARAPETY, ŽALUZIE

SCHÜCO
INTERNATIONAL

KBE
OKENNÍ SYSTÉMY

Koto

Mobil: 602 592 114

FAX: 323 665 791

e-mail: roubicekokna.pl@tiscali.cz

Petr Roubíček, Masarykova 128, Velké Popovice

Veterinární ordinace Čerčany

*Veterinární ošetření psů, koček a ostatních malých zvířat,
vakcinace, běžné chirurgické zákroky.*

Prodej krmiv pro psy a kočky.

MVDr. Jan JÍŠA
603 942 336

MVDr. Martin ŠTĚPÁNEK
605 519 352

Brigádníků 120
257 22 ČERČANY - VYSOKÁ LHOTA

Sbor Dobrovolných hasičů

vyhlašuje

na neděli dne 25. 4. 2004

SBĚR ŽELEZNÉHO ŠROTU

ŠROT BUDEME SVÁŽET PO OBCI PYŠELY, NOVÁ VES A NA OHRADĚ

*Pokud by byl zájem odvézt železný šrot ze Zaječic nebo Borové Lhoty,
žádáme občany o sdělení na obecní úřad nejpozději do středy 21. 4. 2004.*

PYŠELSKÉ LISTY - Vydává Obecní úřad v Pyšelicích pod registračním číslem OkÚ RR 39; vydávání listu povoleno rozhodnutím okresního úřadu
v Benešově pod č. j. RR 779/96, ze dne 13. 5. 1996; tel.: (0204) 647 218, fax (0204) 647 452; odpovědný redaktor Petr Slavík;
redakční rada: ing. M. Dauth, I. Křížová, A. Slavík, A. Sládková, Z. Srnská, J. Soprová, I. Zamrazilová; administrace listu: M. Pášová
NEVYŽÁDANÉ RUKOPISY SE NEVRACEJÍ ZA PŮVODNOST A OBSAHOVOU SPRÁVNOST PŘÍSPĚVKU RUČÍ AUTOR TISK OBECNÍ ÚŘAD PYŠELY